

De samenleving is de laatste jaren behoorlijk veranderd, we zijn van een industriële samenleving in de vorige eeuw, gegaan naar een kennis en netwerk samenleving. Dit heeft ervoor gezorgd dat we op een andere manier samenleven en samenwerken. Om goed mee te kunnen doen in deze nieuwe maatschappij hebben we andere vaardigheden nodig. We noemen dat de 21ste eeuwse skills . Om ervoor te zorgen dat onze jongeren de kennis en vaardigheden die ze nodig zullen hebben om effectief en succesvol te zijn als werknemers en burgers krijgen binnen het onderwijs, is het belangrijk dat de 21ste eeuwse skills een prominente positie gaan innemen in de educatie.

De vaardigheden waar we het dan over hebben zijn: Samenwerking, Communicatie, ICT geletterdheid, Sociale en/of culturele vaardigheden, Creativiteit, Kritisch denken en Probleemoplossend vermogen.

School is een samenleving in het klein, waar leerlingen worden klaar gestoomd tot volwaardige burgers van de samenleving. Daarom is het onderwijs een krachtige basis voor het aanleren van deze vaardigheden aan de jongen. Alleen is het huidige onderwijs er nog niet volledig op ingericht. Volgens Florentijn van Panhuis zijn de mogelijkheden om deze doelen na te streven duidelijk aanwezig in de kunsteducatie. Alleen worden deze mogelijkheden nog niet volledig benut.

Een kleinschalig onderzoek naar opvattingen van docenten beeldende vorming in de onderbouw laat zien dat, op uitzonderingen na, de relatie met de populaire beeldcultuur van de jongeren beperkt is. Ook een inhoudelijke relatie met de verschillende (beeld)culturen van de cultureel diverse leerling populatie is meestal afwezig. Onderzoek naar wat leerlingen uit de bovenbouw van het basisonderwijs en brugklas voortgezet onderwijs thuis en op school aan beeldende producten maken laat een zeer duidelijke kloof tussen beide zien.

De winst die hierbij vooral te behalen is, ligt in het idee dat kunsteducatie op deze manier bijdraagt aan een bredere ontwikkeling dan enkel kennis opdoen over bijvoorbeeld kleur- en vormaspecten, materiaalkennis of andere sterk afgebakende competenties. Waar kijk ik naar en wat zegt het over mij en m'n omgeving. Kleur en vorm of andere aspecten afgeleid uit technische deductie van het werk maken deel uit van de communicatievorm, meestal niet hetgeen wat er gecommuniceerd wordt. Ze hebben de kennis over de beeldaspecten zeker nodig, maar ze moeten anders worden ingezet. Wanneer een docent meer als begeleider optreedt en medeleerlingen ook bijdragen aan elkaars proces ontstaat er een, zoveel mogelijk intrinsiek gemotiveerd, proces waarin de leerling het pad volgt wat op dat moment, in die omgeving, het meest plausibel is en leidt naar het globaal gestelde einddoel.

Daarbij groeit de creatieve industrie en zie je steeds vaker de vraag naar mensen die creatief, vernieuwend en oplossend kunnen denken. Kunst, spel en literatuur helpen verbeeldingskracht en inlevingsvermogen te ontwikkelen bij leerlingen. Verbeeldingskracht is essentieel voor een tolerante samenleving met flexibele open en creatieve geesten. Tine Cartel beschrijft in de inleiding van haar boek dat door expressie de leerling zichzelf leert kennen, handelen, onderscheiden en oordelen. Docenten moeten in hun lessen de leerling de mogelijkheid bieden om zijn beleving en expressie tot uitdrukking te brengen. De creatieve expressie heeft rechtstreeks te maken met de spontane scheppingsdrang en met de noodzaak tot uiten van de belevingsinhoud. De kinderen bouwen, ordenen, schikken, verdelen, meen, vullen en die alles tijdens het spel. Dit zijn de onderdelen die uiteindelijk de leerlingen zal helpen om vindingrijk, creatief en probleemoplossend te werken.

Juist nu de overheid bezuinigingen op de cultuureducatie wilt doorvoeren is het belangrijk om aan te tonen dat cultuureducatie de onmisbare brug is. De overeenkomsten tussen de doelen

van de kunst en cultuureducatie en de 21ste eeuwse skills zijn overduidelijk. Het enige dat nog ontbreekt is dat alles wordt ingezet om de doelen van kunst en cultuureducatie te behalen. De ideeën zijn er maar in de praktijk duurt het lang voordat er veranderingen worden ingevoerd.